

MESEDÉLUTÁN.

— A tavaszról. —

A PACSIRTA.

Készül a buzamag babusgató ágya,
Az ekevas nyomán omlik a barázda.
Süt a Nap az égből, — mintha arany volna!
Mintha a mezőre az Isten hajolna...
— Amikor a határt az Isten így áldja:
A kis pacsirtának meglibben a szárnya.

Friss szántások fölött röpdös a pacsirta,
A küzdő magyarnak bú-baját elsírja,
Aztán vígra esattan, magasabbra libben,
Nem nótáztat nála egy madár se szebben!
Ezer a trillája, — száz hangszer a hangja,
Ha a vetés fölött hangversenyét tartja.
Cimbalom, tilinkó, hegedű meg hárfa,
Egyik se ér annyit, mint az ő nótája!

Egyszeresak, egyszeresak nótája elhalkul,
Parittyakő-módra hullik a magasbul.
Utolsókat csapdos két elfáradt szárnya
S megpihen szerényen termőföld porába'.
Senkitől se kérdi, szép-e a nótája?
Minek a dícséret, — nem kíváncsi rája.
Ehelyett a száját csókra csucsorítja
S hű pacsirta-párját álmodozni hívja...

Móra László.

A mag története.

Nagy, komoly ökrök mennek be legelőszőr a földbe. Húzzák maguk után a nagy kést, amely a föld hátát hasogatja. A föld az ellen nem szól semmit. Áldottabb teremtés, mint ő, nincs sehol a világon. Azután emberek állnak a földbe és szórják szerteszét a buzaszemet. A nagy kés által hasított barázdába esnek a magok, mikre előbb az Isten kegyelmét kérte a szántóvető. Majd megint a nagy, komoly ökrök mennek végig a boronával s betakarják a szétszórt magot. Ezzel aztán jóidőre el is van intézve az egész dolog. Ezentúl az Isten dolgozik, s az ember nem tehet mást, minthogy jóakarátát kérje. Adjon őszi esőt, de ne sokat, de mégis annyit, hogy elpusztuljanak a mezzei egerek! Azután fagyot ne adjon idő előtt! Ha ad is, kicsit ad-

jon s nagyobbbat csak akkor adjon, ha már előbb havat adott! Szép fehér havat, amit az emberek hidegnek találnak ugyan, de a földnek az nem hideg, hanem jó meleg. Az óvja, védi a gyöngé vetést.

Idők multán a nap közelebb jön s vetni kezdi tűző sugaraít. A hó apránként elvész. Ugy tűnik el a mezőkről, hogy észre sem lehet venni. A nap szelíden simogatja sugarával a gyöngé vetést, hogy erősödjék. A gazda is ki-kijár már a földbe és nézi, mert csak öröme telik benne. Nő a sok kis zöd szál, miből idővel kenyér lesz. Hát csak legyen is belőle sok! Mert a kenyér föltétlenül szükséges ahhoz, hogy éhen ne haljanak az emberek.

Ez a kenyér még most ott van abban a törékeny szálban. Senki más, csak az Urísten tudja azt tenni, hogy e törékeny fattyúból valaha kenyér legyen.

— Jézus Krisztus Urunk minden buzaszemben ott van — véli a nép.

Biz az valóság, hogy a buzaszem legtöbbször valami jelzés van. Vagy az alján, vagy a tetején, már ahogy fogja az ember a kezében. Nem lehet ez más, mint Jézus Krisztus képmása. A pénzekben, amiket a király veret, ott lehet a király feje. De a buzaszem, amelyet az Isten kegyelme húz elő a föld alól, csak az Isten Fiának képmása lehet. Így hiszi, így vallja a nép.

A szántó-vető ember hisz és remél. Sokszor nézi az ég alját, a támadó felhőt s az aggodalmak szorongatják szívét. Mert minden időben van valami baj. Jaj, talán már sok is lesz az eső! Jaj, talán már sok a nap, nagyon! Ugyan hova lettek a felhők? Most meg szél van, most meg kevés a harmat, most meg ni, már köd mutatkozik! Igen ritka az, hogy a gazda teljes lelki nyugalommal mondja:

— Ejnye, de gyönyörű szép időnk van!

Ilyenkor örül és reménykedik.

Azután jönnek az apró bajok. Itt bogár van, amott rozsda. Más helyen rossz emberek lóval behajtottak a vetésbe és összegázolták. Ezt észrevéve a gazda, már nemcsak nappal kerülgeti, de éjjel is, fegyveresen. Őrzi a mag növekedését, amiből angusztusra kenyeret süttethet gyermekeinek. S a vetés szépen nő és érik. Már számolgatni is lehet, hogy mi lesz és hogy lesz! Ugyan mennyit ad? Hányan vágthatják?

Am egyszer csak szél támad. Igen gyorsan halad. Zugáson kívül semmi sem hallatszik. A szarka sem csereg. A láncos eb mogorván bújik odújába. A macska egy-kettőre a padláson terem. Nagy felhő közeleg. Nagy lomhán kiterjeszti barna szárnyait a vidék fölé. Minden elfakul. A virágok elvesztik ezínüket. A barna fellegetben zöldes darabok mutatkoznak. A nép aggódva szemléli, mert az ott jég. Az eső megindul. Azután jön az apraja jég. Utóbb nagyobbak koppannak, mígnem egy

olyant vág a tetőre, hogy pisztolydurranásnak beillenék. A gyermekek sírva fakadnak. Az asszony rémülten sikolt. A gazda figyelmes szemmel az udvar földjét kémleli. Mást tenni nem lehet. Minden más veszedelem ellen dolgozhat az ember. A tűzből is lehet menteni valamit. A víz elől futni lehet. Itt azonban nincs más, mint belenyugodni s legfőljebb számítani lehet az udvarra hulló jegeken, hogy mennyi esik a búzába belőle.

Idő multán a jég elhalad s a határban beáll az irtóztató csönd. Sem nóta, sem füttyölés. A tanyákból lehorgasztott fejű emberek, síró asszonyok, hallgatag gyermekek lépdelnek a vetés felé. Jól megnézik azt s némi megkönnyebbülés támad. Hát még sem vert el mindent! Még maradt! S ebben is van öröm.

Következik az aratás! Kévék és kereszttek között a komoly nagy ökrök viszik a vashikát. A kőszénfüst ismeretlen szaga terjeng szét a tájon, le a legelőig, ahol a cséplődob bűgását hallva, mérgesen bögi vissza a választ valamely fiatal bika. Itt is bűgás, amott is. A gépek kéményei mindenütt füstöt eregetnek. Másutt lovak forognak körben, s a hajtóember így szól nekik:

— Hajrá!

Máskor sohasem mondja ezt a lónak, máskor a gyűl-vel nógatja. A változás azért van, mert a lovak most nem egyenesen előre mennek, hanem körbe forognak az ágyon.

Nem sokkal ezután a szélmalmok is jobban forgatják vitorláikat, mint eddig. Minden kis szél elébe odatologatják az egész tetőt és forognak foyton a kövek. A szélmolnár most arat. Jön egy kocsi s elmegy, jön a másik s szintén viszi hazafelé a lisztet. Nem sokat: egy zsákot, két zsákot, csak hogy ez a frissből való legyen. Az aztán megint nagy nap, mikor ehhez a liszthez fog az asszony, hogy megdagassza.

— Holnap új búzából sült kenyér lesz — mondja a gyerekeknek.

Ennél külön öröm nincs a világon. A gyerekek ezen az éjjel nem igen alszanak. Hisz mikor anyjuk hajnalban a dagasztáshoz lát, már figyelve nézik munkáját az apró csillogó szemek. Végignézik azt is, mikor a szakajtóból a megkelt kenyér széles lapáton a kemencébe vándorol. S egyszeresak lapáton előjön a kenyér. Friss, illatos! Óh, de valami fölséges lehet! De hülését várni kell s addig apjukhoz szaladnak:

— Apám! apám! — kiabálják, — Új búzából van már kenyér!...

Tíz hónap munkájának első eredménye ez. A gazda elveszi bicskáját s kicsattantja. Balkézzel a kenyeret fogja meg, jobbájával a bicskát, annak hegyével a kenyérre kétszer keresztet vet. Azután megszegei...

Tömörkény István.